

Datum

2024-11-28

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2024-19316

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Justitiedepartementet -
Mottagandelagen - en ny lag för ordnat
asylmottagande och effektivt återvändande (SOU
2024:68)
STK-2024-1448**

Arbetsmarknads- och socialnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har berett arbetsmarknads- och socialnämnden tillfälle att yttra sig angående remiss från Justitiedepartementet om den statliga utredningen ”Mottagandelagen – en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande” (SOU 2024:68).

Arbetsmarknads- och socialnämnden yttrar sig i huvudsak om förslag i utredningen som berör nämndens målgrupper och ansvarsområden

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag men anser att den statliga ersättningen behöver förändras för att bättre täcka kommunernas kostnader.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag.

Det är positivt att utredningen föreslår en tydligare ansvarsfördelning mellan staten och kommunerna, särskilt gällande socialnämndernas ansvar enligt socialtjänstlagen.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det är rimligt att kommunerna och inte Migrationsverket ska bedöma behov och besluta om insatser enligt socialtjänstlagen, då kommunerna har den nödvändiga kompetensen och personalen. Förslaget säkerställer bland annat att personer som utsätts för hot, våld eller andra övergrepp får sina behov tillgodosedda genom skyddat eller annat lämpligt boende som tillhandahålls av kommunernas socialnämnder. Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar också

att det ytterligare klargörs att de som omfattas av mottagandelagen inte ska ha rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

Utredningen föreslår att ersättning ska utbetalas för faktiska kostnader, men endast för kostnader som har ett direkt samband med insatser enligt socialtjänstlagen till den asylsökande. Detta innebär att administrativa kostnader eller personalkostnader för handläggare och annan administrativ personal inte täcks. För kommunerna innebär detta att kostnadstäckningen inte är fullständig, vilket arbetsmarknads- och socialnämnden anser är orimligt. Dessutom har arbetsmarknads- och socialnämnden erfarenhet av att Migrationsverket gör restriktiva bedömningar av ersättningsansökningar.

Arbetsmarknads- och socialnämnden efterfrågar att ersättning ges för schablonkostnader som årligen justeras enligt ett index. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att problemen med att fastställa schabloner inte är tillräckligt stora för att avstå från att införa dem och att kommunerna har kostnadsunderlag som Migrationsverket kan använda.

Utredningen föreslår inga förändringar i kommunernas ansvar för ensamkommande barn, vars kostnader ersätts med schablonbelopp. Beloppet sänktes den 1 januari 2024 från 1350 kr till 1000 kr per dygn för barn under 18 år, vilket inte täcker kommunens kostnader. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att beloppet måste höjas och knytas till ett index med årlig justering.

Arbetsmarknads- och socialnämnden stödjer förslaget att höja dagersättningen och att den ska fastställas som en andel av riksnormen för försörjningsstöd, vilken är kopplat till konsumentprisindex. Detta skulle förbättra levnadsvillkoren för exempelvis barn.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på utredningens förslag om en ny ersättning för personer med uppehållstillstånd, kallad övergångsersättning. Ersättningen kan täcka det glapp som ofta uppstår mellan dagersättning och etableringsersättning. Samtidigt föreslås att kommunernas ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd ska upphöra, vilket idag täcker kostnader under glappet. Arbetsmarknads- och socialnämnden ifrågasätter om ersättningsnivån är tillräcklig för att säkerställa att grundläggande behov tillgodoses då ingen övergångsersättning för barn eller bostadsersättning föreslås. Det är särskilt viktigt att barns grundläggande behov blir tillgodosedda. Arbetsmarknads- och socialnämnden befarar att vissa hushåll kommer att behöva ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen innan etableringsersättning och andra stöd kan utgå från Försäkringskassan.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det är rimligt att Migrationsverket ska kunna anvisa en kommun att ordna boende för asylsökande vid omfattande tillströmning. Det är viktigt att den ersättning kommunerna får i sådana situationer fullt ut täcker de kostnader som uppstår.

Barnkonventionen ger alla barn rätt till skydd mot diskriminering och övergrepp, utbildning och utveckling, hälsa och sjukvård, deltagande i kulturella och

fritidsaktiviteter samt familjeliv och omsorg. Dessa rättigheter gäller alla barn, oavsett bakgrund eller status. Asylsökande barn omfattas av rättigheterna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ifrågasätter om den närvarokontroll/anmälningsskyldighet för barn över 16 år som utredningen föreslår är förenligt med barnens bästa. Även äldre barn behöver en normal tillvaro med fokus på skolarbete och fritid. Därför framhåller nämnden att närvarokontroll/ anmälningsskyldighet för barn över 16 år inte får inskränka deras grundläggande rättigheter, inklusive rätten till utbildning och deltagande i fritidsaktiviteter.

Arbetsmarknads- och socialnämnden uttrycker oro över att förslaget om att koncentrera asylboenden till ett begränsat antal kommuner kan leda till en ökad belastning på dessa. Detta riskerar att resultera i en ojämn fördelning av belastningen på kommunal service, inklusive skolor, vård och andra viktiga insatser.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson